

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A Mezi nejvýznamnější české hudební skladatele patří bezesporu Bedřich Smetana.
 B Ještě mi zbývá zaplatit třitisíce korun.
 C Asi byste chtěli vědět, kdo vám tak nezištně pomohl!
 D Musíš si jít sbalit zavazadla, zítra se vracíme zpět.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2-5

Pak už začínal být zoufalý a byl na pokraji toho stavu, kterému se říká šílenství. Vyndal z kapsy tu malou plátěnou hvězdu JUDE a ukazoval ji Holanovi a křičel:

„Já jsem teďka žid a žádný buřty nemám. Sam **bych** nějaký potřeboval. Jsem žid a potřebuju pro mý **byčecny** kluky maso a ty mi ho musíš opatřit!“

Pak mu tekly slzy, otočili se a šel k pěšince, vedla na ostrov. A posílal Proška i Holana ke všem četům. Rozhodl se jít dál, už nikdy se nepodívat na tu bílou chalupu, sbalit celtu, nářadí a jet domů **beze** všeho. Ale na začátku cestičky to přece jen nevydržel a otočil se.

Oči psa a člověka se střetly. Dívaly se na sebe dlouho, **snad celý věk, světla v nich zhasínala a rozsvěcovala se, co si říkaly, to se nikdo nedoví, protože jsou oba mrtví, a i kdyby byli živí, nikdo by se to nedověděl, protože oni sami to stejně nevěděli. Snad nadávali na psi život, snad na židovský, ale to je všechno snad. Holan vsal, protáhl se a šel líně jako obyčejný převoznický pes za mým tatínkem, jako by mu odjakživa patřil. Na pěšince se změnil v toho vlka.**

(O. Pavel: *Smrt krásných srnců*)

2 Určete popořadě druhy slov „bych“ a „beze“, která jsou ve výchozím textu tučně zvýrazněna.

Zapište odpověď celými slovy, nepoužívejte číslice.

3 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A Pes Holan tatínka neposlechl a nešel s ním.
 B Tatínek si nevěděl rady. Holan byl jeho poslední nadějí.
 C Holan nebyl pes, byl to ve skutečnosti vlk.
 D Tatínek měl jen jednoho syna, který příběh vypráví.

4

max. 3 body

4.1 Vypište z tučně zvýrazněné části výchozího textu přirovnání.

4.2 Vypište z tučně zvýrazněné části výchozího textu vsuvku.

5 Rozhodněte, jaký je druh podtržené věty vedlejší ve výchozím textu.

- A vedlejší věta podmětová
 B vedlejší věta příslovečná přípustková
 C vedlejší věta příslovečná příčinná
 D vedlejší věta přísudková

6 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N).

- 6.1 Včely pilně zbíraly pyl z květů, nad květinami poletovali barevní motýli.
 6.2 V cirkuse vystupovali krotitelé se lvy.
 6.3 Nad střechami domů se brzy objevil kouř, který nevestil nic dobrého.
 6.4 A ty Jirko, se styd' a nikdy nezapomeň na to, co jsi svým činem způsobil.

A N

7 Uspořádejte jednotlivé části následujícího textu (A-E) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- A David mu však před celým Izraelem odpověděl: „Ty si myslíš, že tě nikdo nepřemůže, protože jsi o hlavu větší a máš nejlepší zbraně.“
 B David rychle přiskočil, vytrhl Goliášovi meč a jeho vlastní zbraní jej zabil.
 C Když se proti němu Goliáš rozběhl, vložil David kámen do praku, roztočil jej a dobře mířenou ranou trefil obra přímo do čela. Přesný zásah Goliáše omráčil, takže se slavný zápasník skácel k zemi.
 D Obě vojska na chvíli strnula úžasem, ale vzápětí se rozlehl údolím strašlivý řev. Pelšestejci křičeli strachem a Izraelci štěstím.

E Když sestoupil do údolí, kde se pyšně procházel Goliáš, vyvolal pouze jeho smích. „Koho jste mi to poslali? Vždyť je to ještě dítě! S takovým já ani nebudu bojovat. Pojď blíž, ať si tě mohu prohlédnout. Jsi tak malý, že tě ani nevidím. Kvůli tobě snad ani nebudu vyťahovat zbraně. Tebe rozšlapu na kaši a o zbytek se postarají hyeny a supi.“

(J. Gruber: *Katechetická příručka*) 152

- 7.1 _____
 7.2 _____
 7.3 _____
 7.4 _____
 7.5 _____

8 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A Trvalo mu, než jeho výklad vstřebal.
 B Ozvala se rána a dědeček sykl bolestí.
 C Z rozhovoru vyplynulo, že se zcela mylí.
 D Vzpupně založil ruce v bok a zamačkal se.

9 Které z následujících slov neobsahuje předponu?

- A násobilka
 B nastydnout
 C nálada
 D nalévat

(1) Na první pohled nenápadné suché kopečky kousek od Mrtvého moře ukrývají jedno z nejvýznamnějších archeologických nálezů na světě. Roku 1947 zde byly nalezeny první svitky od Mrtvého moře (Kumránské svitky), což jsou biblické a historické **texty** staré téměř 2 000 let, které vytvořili esejci.

(2) Význam nálezů potvrdily až objevy v následujících letech. Kumránské svitky jsou unikátním svědectvím z doby kolem počátku našeho letopočtu. Osvětliły některé části Bible (jde o jeden z nejstarších písemných záznamů Bible vůbec) a ukázaly, jak tehdy zdejší obyvatelé žili. Jejich význam spočívá také v tom, že přinášejí svědectví o samém vzniku křesťanství.

(3) Zajímavé jsou i okolnosti nálezů svitků od Mrtvého moře – podle pověsti je našel pastevce, kterému se ztratila koza. Pastevce ji po chvíli hledání našel v jeskyni, do které koza spadla propadlým stropem. Pastevce se za ní spustil a ke svému údivu zde našel zachovalé amfony, uvnitř kterých se ukrývaly neporušené popsané pergameny. Skutečnost je nejspíše daleko prozaičtější – první amfony objevili pašeráci, kteří ve zdejších jeskyních ukrývali své drahocené zboží.

(www.poznavame-izrael.cz, upraveno) [5]

- 10 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

max. 4 body,

3,5

11

- 11.1 Přepište číslo 1947 slovy.

max. 2 body

2,3

- 11.2 Z prvního odstavce vyplšte sloveso v trpném rodu.

2,4

- 12 Který z následujících druhů zájmen se nevyskytuje ve druhém odstavci výchozího textu?

1 bod

- A ukazovací
B přívlastňovací
C záporné
D neurčité

2,3

- 13 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N).

max. 2 body

- 13.1 Kumránské svitky pocházejí z doby 2 000 let př. n. l.
13.2 Podle pověsti svitky našel pastevce, který hledal zatoulané zvíře.
13.3 Svitky byly ukryty v amforách.
13.4 Svitky byly nalezeny krátce před začátkem 2. světové války.

A N
O O
O O
O O

6

- 14 Napište, jakým větným členem je slovo „texty“ z prvního odstavce výchozího textu.

1 bod

4,3

- 15 Přiřaďte k jednotlivým textům (15.1-15.4) možnost (A-F), která nejlépe vystihuje charakter příslušného textu.

max. 4 body

(Každou možnost z nabídky A-F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbydou a nebudou použity.)

6,1

15.1

Nedávno byl na jižní Moravě objeven nový druh pavouka a hned dostal jméno snovačka moravská. Popsal jej Milan Řezáč z Výzkumného ústavu rostlinné výroby v Praze-Ruzyni. Pavouk se rovnou ocitl také na seznamu kriticky ohrožených druhů. Snovačku moravskou se zatím podařilo najít pouze u Lednických rybníků a u mrtvého ramene v přírodní rezervaci Stibůrkovská jezera u Lanžhota na Břeclavsku.

[54]

15.2

Pavouci jsou starobylý řád členovců, kteří obývají všechny typy ekosystémů. Dokonce v některých případech vstupují pod vodní hladinu, jako je to například i v našich končinách se vyskytujícím vodouchem stříbrným (Argyroneta aquatica, Araneomorphae).

[55]

15.3

Režisér Marcin Koszałka obalil Červeného pavouka do noirového hávu. Vizualizuje nejen těživé atmosféře, kterou posiluje, ale napovídá, jak ponuře působil Krakov v šedesátých letech, v dobách komunistické diktatury. Příběh inspirovaný skutečným sériovým vrahem Karolem Kotem je napsaný nepřilís divácky, ale natočen úchvatným způsobem. Koszałka se nesnaží vysvětlovat motivace hlavních postav. Scény za sebe klade v nejednoznačném sledu, ale stále dokáže zachovávat kompaktnost a silnou atmosféru.

[56]

15.4

Jeremias Gotthelf (1797–1854), vlastním jménem Albert Bitzius, je považován za nejvýznačnějšího švýcarského prozaika před Gottfriedem Kellerem.

(...)

Nejvíce jsou oceňovány jeho povídky a kratší román Černý pavouk. Roku 1837 mu vychází první román Životní příběh Jeremieho Gotthelfa, sepsaný jím samým. Jeho souborné vydání díla představuje 24 obsáhlých svazků.

[57]

- A bajka
B výklad
C životopis
D zpráva
E recenze
F povídka

15.1 _____
15.2 _____
15.3 _____
15.4 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 16

Synekdocha – zvláštní případ metonymie, v němž je věc pojmenována označením své části, nebo naopak vyššího celku, vůči kterému vystupuje sama jako část.

(Š. Vlasín: Slovník literární teorie) [58]

- 16 Ve které z následujících možností se uplatňuje synekdocha?

1 bod

- A Dvakrát měř, jednou řež.
B Nakonec dopis sesmolila.
C Kdo šetří, má za tři.
D Ví o tom celá škola.

6,4

- 22 Rozhodněte o každém z uvedených souvětí, zda je věta zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

max. 2 bod

4.5

- 22.1 Když přišla blíž, uviděla, jak pečlivě skládá jeden dílek vedle druhého.
22.2 Zakroutila hlavou jako by chtěla říct, že nesouhlasí.
22.3 Nevěděla, jestli už se s ní od té hádky potkala, nebo ne.
22.4 Rozpačíte se pousmála, odhrnula si vlasy, a začala si zaplétat cop.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐

- 23 Přiřaďte k jednotlivým úryvkům (23.1–23.3) možnost (A–E), která je charakterizuje.

max. 3 body

5.5

(Každou možnost z nabídky A–E můžete použít pouze jednou. Dvě možnosti nebudou použity.)

- 23.1 Tak ternu hříběti jen dobře nohu zavaž a hodně často boláčku vlažnou vodo vyplachuj. Do tédňa bude zas skákat jako jelen. Má vranka taky to měla – šak na zadní noze a včil – viděl's ju! Do Austrálie s ňó možu jet.
- 23.2 Hned první den roku, o kterým je tady řeč, posledního roku povinný školní docházky, přivedla učitelka Jiřina Pivoňková do třídy nového žáka. Jen sem ho tenkrát zahlíd, hned mi svítko.
- 23.3 Je mi to snášeti od sedmnáctého roku, neboť vězte, že jsem se provdala mláda. Ano, mohla jsem voliti mezi lepšími chlapíky, než je mistr, avšak Antonín zbil ženichy a zmocniv se klíčů, jež jako s uděláním se hodily k mým dvířkám, obtěžoval mě tak dlouho, až bylo nutné slavit svatbu.

A	umělecký text psaný s využitím dialektu, tedy nářečí	23.1 _____
B	umělecký text psaný s využitím knižních slov a archaismů	23.2 _____
C	umělecký text psaný s využitím odborných slov	23.3 _____
D	umělecký text psaný s využitím nespisovné češtiny	
E	umělecký text psaný s využitím neutrálních výrazů	

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24–25

Brzy se mezi obyvateli roznesla zpráva, že do města přijede slavný cirkus. Nebyl snad nikdo, kdo by se netěšil. A opravdu! Již ve čtvrtek po poledni se na silnici objevily maringotky a vozy se cvičenými zvířaty. Děti byly jako na trní, vždyť lvy, slony, tygry ani opice ještě nikdy neviděly! Koně ano, ale ne cvičené. A pak nadešel konečně dlouho očekávaný den, kdy cirkusový stan přivítal všechny diváky. Své umění předvedli krotitelé, akrobaté a klauni. Zdálo se, že potlesk a nadšené volání snad nikdy neskončí.

- 24 Která varianta obsahuje jen podstatná jména rodu mužského patřící ke vzoru pán?

1 bod

2.2

- A obyvateli, slony, tygry
B slony, tygry, koně
C slony, tygry, klauni
D tygry, koně, krotitelé

- 25 Ve které z nabídek (A–D) je správně určen rod a vid u slovesa přivítal z výchozího textu?

1 bod

2.4

- A rod činný, vid nedokonavý
B rod trpný, vid dokonavý
C rod trpný, vid nedokonavý
D rod činný, vid dokonavý

TEST 1

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 26

Tam, kde se obě řeky stékal_, stálo několik chalup, které tvořil_ jen malou osadu. Ml_n, kovárna, hostinec. Mezi cestami v úvozu každé ráno krácel_ hoši do roboty.

26 Ve které z následujících možností je uvedena správná kombinace hlásek včetně správného pořadí?

- A y-y-y-y
- B y-i-i-y
- C y-y-y-i
- D i-y-y-y

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 27-28

Podzim se **pomalů a lezavě** vkrádal do krajiny. Kopce temně **zčervenaly**, zářivě **zežloutly**, **pršelo** listů a ráno bylo cítit **vlhkem a chladem**. Vítr se proháněl krajinou a odnášel barevné **lístky a zbytky** květů snad někam do krásnějších krajin, kam zima nesmí.

27 Rozhodněte, která z následujících možností není několikanásobným větným členem.

- A pomalu a lezavě
- B vlhkem a chladem
- C lístky a zbytky
- D zčervenaly, zežloutly, pršelo

28

28.1 Najděte ve výchozím textu přídavné jméno ve druhém stupni a napište jeho první stupeň v témže pádu, čísle a rodu.

28.2 Vypište z výchozího textu zdrobňelinu.

29 Která z následujících vět obsahuje pravopisnou chybu?

- A Práce se chopil zkušeně, během dopoledne měl hotovo.
- B Již od mládí se snažila alespoň jednou denně posilovat.
- C Zvážil možnosti rozumně, rozhodnout se však nedokázal.
- D Vyslechla si cenné rady, na zkoušku šla však s obavami.

30 Zakroužkujte nabídku (A-D), která obsahuje základové slovo od slova „železničářský“.

- A železo
- B železný
- C železnice
- D železničář